

Foto: Silje Margrethe Jørgensen

Fagskoleutdanning for «Erfaringskonsulenter innen psykisk helse- og rusarbeid»

<https://www.kbtfagskole.no/>

av
Karl Johan Johansen

Hva er KBT?

KBT er et regionalt brukerstyrt senter i Trondheim som arbeider med å dokumentere og fremme brukernes stemme.

KBT får økonomisk støtte fra helsedirektoratet, og inntekter gjennom samarbeidsavtaler med kommuner, helseforetak og universiteter.

Aktiviteter som KBT arbeider med er evaluering, forskning, undervisning, kurs, treffsted, kommunedialoger, veiledning og etter hvert fagskole for erfaringskonsulenter

 KBT Kompetansesenter for
brukererfaring og tjenesteutvikling

Hva er en erfaringskonsulent?

En erfaringskonsulent er en person som har egne erfaringer som mottaker av tjenester og som anvender egne erfaringer som bakgrunn for å hjelpe andre.

Både tidligere og nåværende brukere og pårørende kan være erfaringskonsulenter.

En som skal jobbe som erfaringskonsulent bør ha både nærhet og distanse til egne erfaringer, samt ha et reflektert syn på hvordan disse kan anvendes på individ og systemnivå.

I dag er det i Norge mellom 300 og 500 erfaringskonsulenter i offentlig og privat sektor.

Det er viktig å skille mellom en erfaringskonsulent og en brukerrepresentant. Et viktig skille er at en erfaringskonsulent er ansatt i en tjeneste, og ikke representerer noen organisasjon eller gruppe.

Hvilken kompetanse trenger en erfaringskonsulent?

- Erfaring fra det feltet han eller hun skal arbeide innenfor
- Et positivt menneskesyn og holdninger om at alle mennesker er like mye verdt.
- Kunnskap om hvordan helse- og velferdssystemet fungerer formelt og praktisk.
- Relasjonskompetanse i form av evne til å etablere og bygge relasjoner, samt føre samtaler i ulike situasjoner.
- Evne til å reflektere rundt egen og andres rolle, både i forhold til funksjon og etiske dilemmaer og problemstillinger.

Recovery orientering

- Erfaringskonsulentrollen bygger på en recoveryorientert tilnærming.
- Brukeren skal gis styring i eget liv og hjelpen som ytes skal ta utgangspunkt i brukerens ønsker og meninger.
- Studiet vektlegger derfor dialog og refleksjon om recovery, empowerment og recoveryorienterte praksiser.

Behov for fagskole

Forskning og erfaring har vist at det er et stort behov for utdanning og trening av erfaringskonsulenter for at de skal fungere optimalt.

KBT valgte derfor å søke om å få opprette en fagskole for erfaringskonsulenter innen psykisk helse- og rusfeltet.

Utdanningen er et yrkesrettet utdanningstilbud som gir både teoretisk og praktisk kompetanse med utgangspunkt i bruk av egenerfaring.

Forskning viser at dette er svært sentralt i utvikling av recoveryorienterte tjenester.

Mål

Mål for utdanningen er å kvalifisere personer, med egenerfaring fra mottak av helse- og velferdstjenester innen psykisk helse og rus, til å kunne anvende sine erfaringer i arbeid med andre tjenestemottakere.

Nettbasert studium med samlinger

- Utdanningen går over 10 måneder på heltid og 20 måneder på deltid
- Det er 5 emner med totalt 60 studiepoeng
3 teoriemner og 2 praksisemner
- Praksisemnene utgjør 50 % av studiet
- 8 obligatoriske samlinger og 1 frivillig avslutningssamling
- Mellom samlingene er det nettbasert undervisning og studentaktiviteter

Emnene i studiet

Høstsemester heltid

- EK001T Medmenneske og profesjonalitet
- EK004P Praksisemne 1

Vårsemester heltid

- EK003T Helse- og velferdstjenester
- EK002T Pedagogisk-psykologiske emner
- EK005P Praksisemne 2

(evt. fortsette på side 14)

EK001T Medmenneske og profesjonalitet

Emnet vier mye tid til å styrke relasjonskompetansen hos studentene.

Dette vil være noe av det viktigste grunnlaget for å etablere gode og effektive samspill med brukere og pårørende.

Sentrale temaer er makt, språk, grenser, etikk, stigma og kommunikasjon.

EK002T Pedagogisk - psykologiske emner

Emnet skal fremme kunnskap, innsikt og forståelse av psykisk helse- og rusutfordringer.

Det omhandler ulike perspektiver på rus- og psykiske helseproblemer ut fra en pedagogisk psykologisk forståelse.

Emnet inkluderer også kunnskap om behandlingsformer og metoder som brukes innen psykisk helse- og rusfeltet.

EK003T Helse- og velferdstjenester

Emnet omhandler de ulike lov- og regelverkene som regulerer helsetjenestene, og definerer rammene for de som arbeider der, dvs. også for erfaringskonsulenter.

Studentene skal tilegne seg kunnskap og innsikt i organisering av helse- og velferdstjenester.

Emnet skal også fremme en forståelse av spilleregler i det daglige arbeidet, samt arbeidslivspsykologi.

Ivaretagelse av menneskerettigheter er også et viktig tema.

EK004P Praksisemne 1

I emnet skal studenten ha praksis fra feltet psykisk helse- og rus og gjennomføre systematiske refleksjoner rundt arbeidshverdagens innhold og utfordringer, egen funksjon og etiske problemstillinger.

Hver student skal selv, i dialog med skolekontakt og praksisveileder ved oppstart, bestemme nærmere læringsmålene i praksis.

Det skal være progresjon i læring gjennom praksisforløpet.

Studenter, som er i arbeid, kan få godkjent arbeidsplassen som praksisplass om denne er relevant for studiet.

EK005P Praksisemne 2

Emnet bygger på praksisemne 1.

Studenten skal videreutvikle ferdigheter og refleksjon rundt praksis fra feltet psykisk helse- og rus. Forøvrig gjelder det samme som i praksisemne 1.

Hver student skal selv, i dialog med skolekontakt og praksisveileder ved oppstartsamtalet, bestemme nærmere hvordan studenten skal oppnå læringsmålene i praksis.

Vurderingsform

- Mappeeksamen i teoriemnene
- Mappene utvikles gjennom innleveringer, oppgaver, gruppearbeid, refleksjonsnotater og logg som samles i én digital mappe for hvert av de tre emnene.
- En ferdig mappe skal også inneholde et eget, avsluttende refleksjonsnotat om progresjon, læringsprosess og dokumentasjon.
- Hjemmeeksamen i praksisemnene
- Studentene skal forfatte en praksisrapport som baserer på læringsmålene, refleksjonslogg fra praksisarbeidet og på problemstillingen som studenten har formulert ved hjelp av veileder
- Tilrettelagt eksamen
- Studentene kan velge om de ønsker muntlig og/eller skriftlig presentasjon av eksamensoppgavene

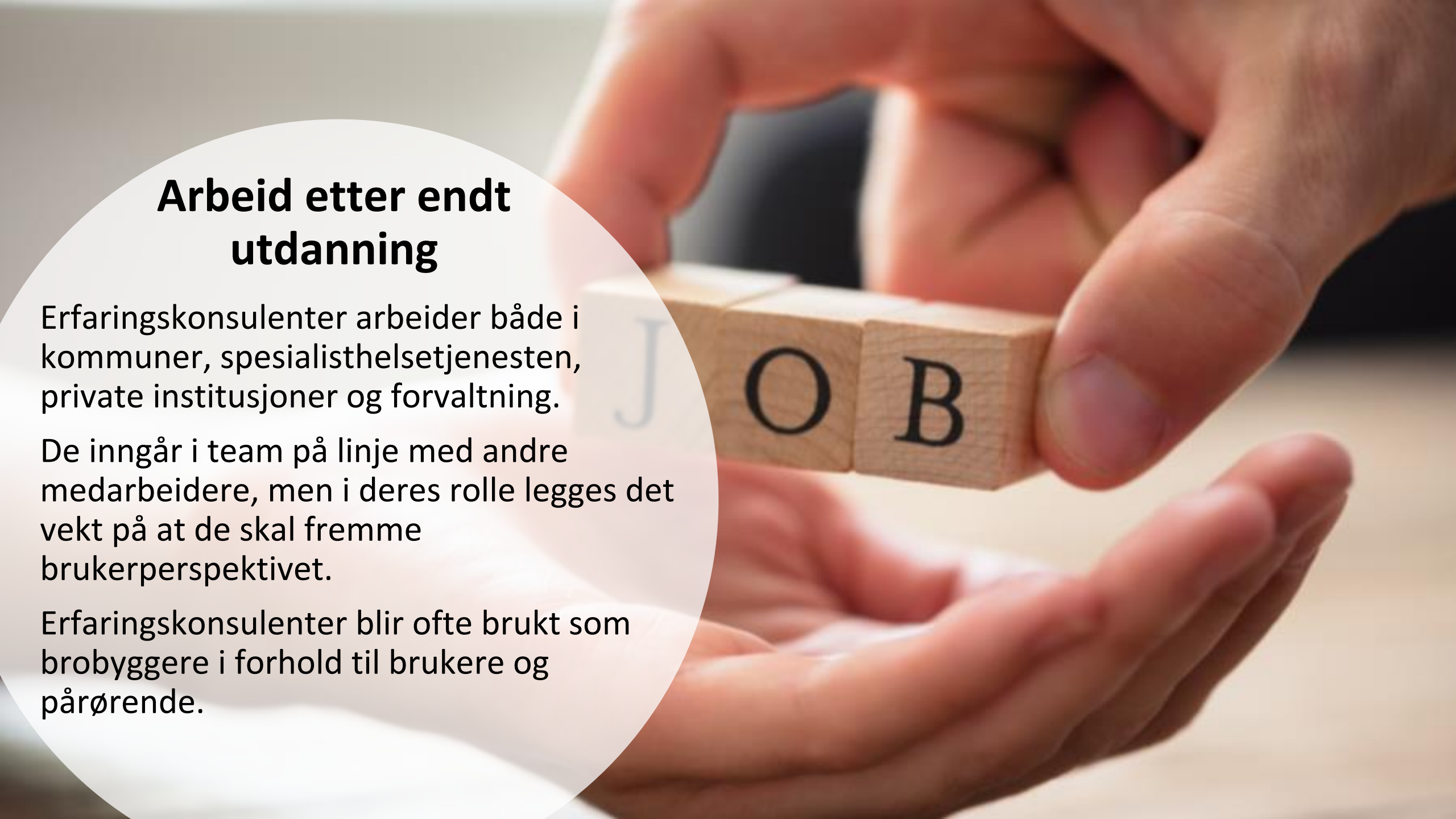

Kompetanse ved fullført utdanning

Kandidater som fullfører utdanningen, oppnår «fagskolegrad» i henhold til forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning § 5-5.

Etter endt utdanning vil studentene kunne jobbe som erfaringskonsulent innen psykisk helse- og rustjenester i kommune eller spesialisthelsetjeneste.

A close-up photograph of a pair of hands holding three wooden blocks. The blocks are light-colored wood and have the letters 'J', 'O', and 'B' printed on them in a dark, serif font. The hands are positioned as if they are about to place the blocks down or are holding them steady. The background is blurred, showing more of the hands and the blocks.

Arbeid etter endt utdanning

Erfaringskonsulenter arbeider både i kommuner, spesialisthelsetjenesten, private institusjoner og forvaltning.

De inngår i team på linje med andre medarbeidere, men i deres rolle legges det vekt på at de skal fremme brukerperspektivet.

Erfaringskonsulenter blir ofte brukt som brobyggere i forhold til brukere og pårørende.

Opptakskrav og søknadsfrist

Formelle opptakskrav

En fagskoleutdanning skal bygge videre på kompetanse på nivå 4 i NKR - Nasjonalt Kompetanse Rammeverk. Fagskole for erfaringskonsulenter innen psykisk helse- og rusarbeid bygger på fagbrev som helsefagarbeider på videregående nivå eller tilsvarende realkompetanse.

Realkompetansevurdering

Søkere som ikke har fullført videregående opplæring eller søkere som har utdanning fra andre land enn Norge, og som er 23 år eller eldre i opptaksåret, kan tas opp på grunnlag av realkompetanse.

Søknadsfrist

Løpende opptak i 2020

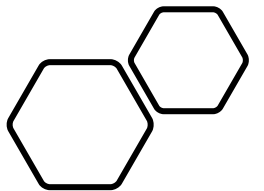
Fra 2021 vil vi følge ordinær søknadsfrist for høyere utdanning.

Forskrift om opptak, studier og eksamen ved fagskole for erfaringskonsulenter innen psykisk helse- og rusarbeid

Dato	FOR-2019-11-20-2234
Departement	Kunnskapsdepartementet
Ikrafttredelse	20.11.2019
Gjelder for	Norge
Hjemmel	LOV-2018-06-08-28-§9, LOV-2018-06-08-28-§16, LOV-2018-06-08-28-§17, LOV-2018-06-08-28-§20, LOV-2018-06-08-28-§21, LOV-2018-06-08-28-§22, LOV-2018-06-08-28-§28, LOV-2018-06-08-28-§44, FOR-2019-07-11-1005-§2, FOR-2019-07-11-1005-§5, FOR-2019-07-11-1005-§9, FOR-2019-07-11-1005-§14, FOR-2019-07-11-1005-§15, FOR-2019-07-11-1005-§16, FOR-2019-07-11-1005-§17, FOR-2019-07-11-1005-§18, FOR-2019-07-11-1005-§19, FOR-2019-07-11-1005-§20, FOR-2019-07-11-1005-§21, FOR-2019-07-11-1005-§22, FOR-2019-07-11-1005-§23, FOR-

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2019-11-20-2234>

Hvem er vi?

Rektor Karl Johan Johansen og
Studierådgiver Tora Benedicte Svare Leinan

Foto: <https://www.napha.no/content/24314/Fagskole-for-erfaringskonsulenter-tildelt-flere-plasser>

Administrerende sekretær Anne Hirrich

Foto: Silje Margrethe Jørgensen

Praksisansvarlig Maya Blomstrøm

Foto: Silje Margrethe Jørgensen

Mer info om

<https://www.kbtfagskole.no>

Kontakt oss

fagskole@kbtkompetanse.no

+47 97 34 18 33

Sorgenfriveien 9, 7031 Trondheim

Takk for oss – Spørsmål?

